

การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี
Participatory Management Affecting Student Affairs in Educational Institutions
under the Secondary Educational Service Area Office Phetchaburi

ณิชาวรรณ บุญรอด

Nichawan Boonrod

โรงเรียนบ้านลาดวิทยา

Banlatwiththaya School

E-mail : nichanicha1234567@gmail.com

Received December 23, 2023; Revised December 29, 2023; Accepted December 30, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ (1) เพื่อวัดระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา (2) เพื่อวัดระดับการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา และ (3) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการบริหารงานกิจการนักเรียนสถานศึกษา การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี จำนวน 6 แห่ง ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูในสถานศึกษา จำนวน 178 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า (1) ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด (2) ระดับการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และ (3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนสถานศึกษา ได้สมการทำนาย $Y = 1.932 + .427X_4 + .160X_1$ โดยมีค่า R^2 เท่ากับ .485 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วม; การบริหารงานกิจการนักเรียน; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

Abstract

The three objectives of this study were (1) to measure the level of participatory administration of educational institutions (2) to measure the level of the administration of student affairs in schools and (3) to analyze participatory administration affecting the administration of

student affairs in schools. This study employed a quantitative research. The sample consisted of 6 large school under Phetchaburi Secondary Education Service Area Office, information providers were the 178 school administrators and government teachers under The Secondary Educational Service Area Office Phetchaburi. Collect data using questionnaires. The statistics used in the data analysis were mean, standard deviation, and multiple regressions.

Major findings: (1) the level of participatory administration of educational institutions, overall and each aspect was at the highest level. (2) The level of the administration of student affairs in schools, overall and each aspect was at the highest level. and (3) the prediction equation of participatory administration affecting the administration of student affairs in schools was $Y = 1.932 + .427X_4 + .160X_1$ with $R^2 .485$, statistically significant difference at the .05 level.

Keywords: The level of participatory administration of educational institutions; The administration of student affairs in schools; The Secondary Educational Service Area Office Phetchaburi

บทนำ

“เยาวชนทุกคนมีได้ต้องการทำตัวเองให้ตกต่ำ หรือเป็นปัญหาแก่สังคมประการใด แท้จริงต้องการจะเป็นคนดี มีความสำเร็จ มีฐานะ มีเกียรติ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น แต่การที่จะบรรลุถึงจุดประสงค์นั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้แนะนำควบคุมให้ดำเนินไปอย่างถูกต้อง ในฐานะหน้าที่ที่เป็นครู เป็นอาจารย์ เป็นผู้บริหาร การศึกษา ท่านจะช่วยให้เขาได้มากที่สุด เพราะมีส่วนควบคุมดูแลใกล้ชิดอยู่ทุก ๆ ด้าน รองลงมาจากบิดา มารดา” ความตอนหนึ่งในพระบรมราโชวาทของ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (พระนามในขณะนั้น) ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในวันอังคารที่ 28 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2515

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา 12 ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล และการศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถ เชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภา นิติบัญญัติแห่งชาติ, 2560, น.14) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 มาตรา 4 ได้กำหนดให้ การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิด

จากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

ในปัจจุบันการพัฒนาสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทของตนเองโดยการใช้หลักการบริหารที่ให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาจะต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ มีวิสัยทัศน์ในการบริหารการศึกษาให้ทันสมัยกับการเปลี่ยนแปลง มีภาวะผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์เป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องและมีความเป็นประชาธิปไตย เพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ให้นักเรียนทุกคนมีความรู้ ความสามารถ บุคลิกลักษณะและคุณสมบัติตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างแท้จริง ซึ่งการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมถือว่าเป็นรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจในการบริหารสถานศึกษาในปัจจุบัน เพราะเป็นรูปแบบที่สอดคล้องกับแนวทางการบริหารตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้น รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงถือเป็นรูปแบบที่สำคัญรูปแบบหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจในวงการบริหารสถานศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะเป็นแนวทางการบริหารที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาเพื่อให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับความรับผิดชอบและความร่วมมือในการพัฒนา ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ซึ่งจะส่งผลให้การบริหารงานกิจการนักเรียนทำให้สถานศึกษาสามารถขับเคลื่อนไปสู่จุดมุ่งหมายได้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

จากความเป็นมาและความสำคัญข้างต้นผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญในการศึกษาวิจัยเพื่ออธิบายความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้เทคนิคการสำรวจภาคตัดขวาง ด้วยเครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถามการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ในเก็บข้อมูลวิจัยจากผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูในสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐขนาดใหญ่ในจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่า การอธิบายความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ได้นั้นจะเกิดประโยชน์กับผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่วิจัย ทั้งยังเกิดประโยชน์กับหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาในพื้นที่วิจัยในการนำข้อค้นพบจากการวิจัยไปปรับปรุงการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้การบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพสูงสุดยังประโยชน์ให้กับนักเรียนได้ศึกษาเล่าเรียนอย่างมีความสุขต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

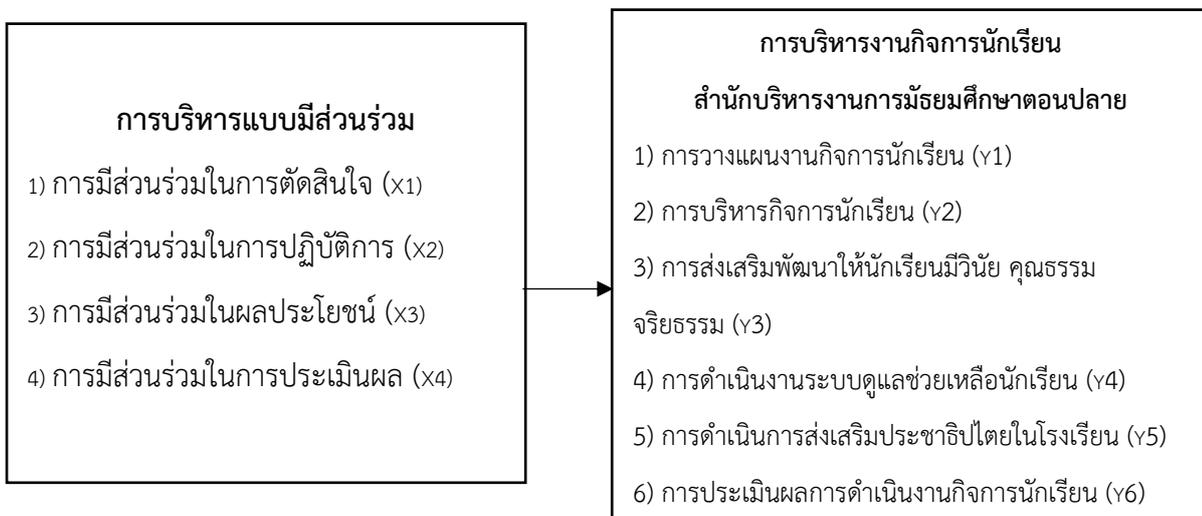
1. เพื่อวัดระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา
2. เพื่อวัดระดับการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา
3. เพื่อวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนสถานศึกษา

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมจากนักวิชาการหลายท่าน โดยสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่มีนักวิชาการกล่าวถึงไปในทางเดียวกันมากที่สุดได้ว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Cohen & Uphoff, 1980, pp.40-42; Sashkin, 1984, pp.164; Bryman, 1986, pp.139; Swansburg, 1996, pp.391-394; Chapin, 1997, pp.317) ซึ่งผู้วิจัยกำหนดเป็นตัวแปรต้นของการวิจัย

สำหรับแนวคิดและทฤษฎีการบริหารงานกิจการนักเรียนผู้วิจัยเลือกใช้อิงประกอบตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2552 (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552: 37-46) ประกอบด้วย 1) การวางแผนงานกิจการนักเรียน 2) การบริหารกิจการนักเรียน 3) การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม 4) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5) การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และ 6) การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดเป็นตัวแปรตามของการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 ประชากร ได้แก่ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรีจำนวน 22 แห่ง
- 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรีจำนวน 6 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) โรงเรียนเขาย้อยวิทยา โรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรีโรงเรียนท่ายางวิทยา โรงเรียนบ้านลาดวิทยา และโรงเรียนป่าเต็งวิทยา
- 1.3 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูในสถานศึกษา จำนวน 178 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูในสถานศึกษา ซึ่งสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ ตำแหน่งปัจจุบัน อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 2 แบบวัดระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's scales) (Likert, 1967) จำนวน 40 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

- 1) ศึกษาแนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Cohen and Uphoff, 1980, pp.219-222) และแนวคิดการบริหารงานกิจการนักเรียน (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2552, pp.35-46)
- 2) สร้างแบบสอบถามการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา ตรวจสอบโดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา
- 3) นำแบบสอบถามฉบับร่างให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) พบว่า ทุกข้อคำถามมีค่า IOC เฉลี่ย 0.5 ขึ้นไป
- 4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) เท่ากับ 0.755

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง โดยมีวิธีการดำเนินงานตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมจากผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี จำนวน 178 คน

2) นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือส่งให้ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคนด้วยตนเองและขอรับแบบสอบถามกลับคืนภายใน 2 สัปดาห์ ได้คืน จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 100

3) ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับมาทั้งหมดอย่างละเอียด ก่อนจะนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปด้วยวิธีการทางสถิติ ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูในสถานศึกษา ซึ่งสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ ตำแหน่งปัจจุบัน อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2) วิเคราะห์ข้อมูลระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาด้วยสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเทียบเคียงกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best)

3) วิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนสถานศึกษาด้วยสถิติความสัมพันธ์ สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (pearson's product-moment correlation coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี จำนวน 178 คน รับแบบสอบถามคืน จำนวน 178 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผลการวิจัยนำเสนอเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูในสถานศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 70.8 เป็นเพศชาย จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 29.2 ในจำนวนนี้ส่วนใหญ่มีช่วงอายุ 45 ปีขึ้นไป จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 55.1 รองลงมา อายุ 36 – 45 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 37.6 และอายุ 25 – 35 ปี น้อยที่สุด จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 ผู้ตอบแบบสอบถามมีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 82 รองลงมา ระดับปริญญาโท จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 18 ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามมีวิทยฐานะมากที่สุดอยู่ในระดับชำนาญการ จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 47.2 รองลงมาชำนาญการพิเศษ จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 44.9 และน้อยที่สุดไม่มีวิทยฐานะ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 7.9 นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานในสถานศึกษาน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 37.1 รองลงมา 11 – 15 ปี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6 รองลงมา 5 – 10 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 21.9 และน้อยที่สุด 15 ปีขึ้นไป จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 17.4

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา

(n = 178)

การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา	ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (X1)	4.56	0.36	มากที่สุด
2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (X2)	4.55	0.37	มากที่สุด
3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (X3)	4.61	1.03	มากที่สุด
4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (X4)	4.55	0.32	มากที่สุด
รวม (X total)	4.67	0.36	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 1.03) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.36) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเท่ากันสองด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.32) และการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.37)

ตารางที่ 2 ระดับการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา

(n = 178)

การบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา	ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1) การวางแผนงานกิจการนักเรียน (Y1)	4.54	0.43	มากที่สุด
2) การบริหารกิจการนักเรียน (Y2)	4.55	0.38	มากที่สุด
3) การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Y3)	4.53	0.34	มากที่สุด
4) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Y4)	4.53	0.34	มากที่สุด
5) การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน (Y5)	4.51	0.35	มากที่สุด
6) การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน (Y6)	4.96	0.11	มากที่สุด
รวม (X total)	4.60	0.24	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.24) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ($\bar{X} = 4.91$, S.D. = 0.11) การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.35) การบริหารกิจการนักเรียน ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.38) การวางแผนงานกิจการนักเรียน ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.43) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเท่ากันสองด้าน คือ การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.34) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.34)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการบริหารงานกิจการนักเรียนสถานศึกษา ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างตัวแปรการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยรวมและรายด้าน

ตัวแปร	(X1)	(X2)	(X3)	(X4)	(X total)	(Y total)
(X1)	1.000					
(X2)	.482**	1.000				
(X3)	.073	.204**	1.000			
(X4)	.425**	.367**	.125	1.000		
(X total)	.524**	.612**	.822**	.515**	1.000	
(Y total)	.475**	.356**	.041	.663**	.389**	1.000

จากตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างตัวแปรการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยรวมและรายด้านมีค่าอยู่ระหว่าง .663 - .041 เป็นความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์การบริหารแบบที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมบริหารงานกิจการนักเรียนสถานศึกษา ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน ผลการวิเคราะห์ปรากฏตามสมการทำนายต่อไปนี้

$$Y \text{ total} = 1.932 + .427X4 + .160X1$$

เมื่อ Y total คือ การบริหารงานกิจการนักเรียนสถานศึกษา

X1 คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาด้านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

X4 คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

R^2 เท่ากับ .485

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรีมีความรู้ ความเข้าใจกระบวนการทำงานร่วมกันที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ มีส่วนร่วมในผลประโยชน์และมีส่วนร่วมในการประเมินผล และร่วมตรวจสอบ อันนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายในการทำกิจกรรมของสถานศึกษาให้บรรลุจุดประสงค์ โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจกับผู้บริหารสถานศึกษา หรือดำเนินกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อผลประโยชน์ของสถานศึกษาและสังคมร่วมกัน ทำให้เกิดความร่วมมือเกิดความผูกพัน ยอมรับความเปลี่ยนแปลง วัตโดยแบบสอบถามการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิติกานต์ ธรรมสิทธิ์ (2561, น.49-69) การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับมากระดับการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ พจนารถ วาดกลิ่น (2556, น.85-87) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานด้านวิชาการโรงเรียนในสำนักงานเขตบางกอกใหญ่ สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งโดยทางรวมและรายด้าน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทับทิม แสงอินทร์ (2559, น.85) ที่ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและทันสมัยต่อทุกคนที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านความผูกพันและความรู้สึกเป็นเจ้าของหน่วยงานร่วมกัน ด้านการร่วมกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและร่วมรับผิดชอบดำเนินการด้านการกระจายอำนาจและการให้อำนาจในการตัดสินใจ ด้านความเป็นอิสระที่จะรับผิดชอบ และสามารถดูแลตนเองได้ และด้านความไว้วางใจกัน ตามลำดับ

2. ระดับการบริหารงานกิจการนักเรียนสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี มีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานเพื่อช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทั้งทางร่างกายและจิตใจโดยมุ่งส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม การเรียนรู้การใช้ชีวิตในสังคม การรักษาวินัย การแนะนำ การสาธารณสุข การช่วยเหลือนักเรียนในด้านส่วนตัวและภาวะอารมณ์และยังช่วย เสริมสร้างการรวมกลุ่มกับเพื่อนให้เสนอความคิดเห็นและกล้าแสดงออกด้วยการดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียน และส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนได้มีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรม เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่โรงเรียนต้องการ รวมทั้งอำนวยความสะดวกและสร้างความสัมพันธ์ และความเข้าใจอันดีระหว่างนักเรียนกับโรงเรียน วัตโดยแบบสอบถามการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนาวดี นานาผล (2555, น.79) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรีผลการวิจัย พบว่า 1) พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้บริหารมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านมิตรสัมพันธ์ และด้านกิจสัมพันธ์ 2) การดำเนินงานกิจการนักเรียน ของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับมากไปน้อย คือ ด้านปกครองและระเบียบวินัย ด้านการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการจัดบริการแนะแนว และด้านการบริการสุขภาพอนามัย และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรสา ทรงศรี ปราศรัย ประวิติรุ่งเรือง และปรกรณ์ ประจัญบาน (2557, น.147) ได้ศึกษาสภาพการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์คณะบุคคล/บุคคลที่มีส่วนร่วมในการบริหารกิจการนักเรียน 2) ขอบข่ายงานกิจการนักเรียน 3) กระบวนการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วม ผลการประเมินรูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนครู ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนและตัวแทนนักเรียน มีความคิดเห็นว่าการนำรูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาไปใช้มีความเป็นไปได้ในระดับมาก

3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนสถานศึกษา พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนสถานศึกษามากที่สุด รองลงมา คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาด้านอื่น ๆ ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนสถานศึกษาอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

ภาพที่ 2 การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา

สรุป

ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ควรถอดบทเรียนการบริหารแบบมีส่วนร่วม เนื่องจากมีระดับมากที่สุดทั้งโดยภาพรวมและรายได้ เพื่อใช้เป็นต้นแบบสำหรับสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ควรถอดบทเรียนการบริหารแบบมีส่วนร่วม เนื่องจากมีระดับมากที่สุดทั้งโดยภาพรวมและรายได้ เพื่อใช้เป็นต้นแบบสำหรับสถานศึกษาทั้งกลุ่มประชากร

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ควรถอดการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนสถานศึกษา เนื่องจากมีระดับมากที่สุดทั้งโดยภาพรวมและรายได้ เพื่อใช้เป็นต้นแบบสำหรับสถานศึกษาทั้งกลุ่มประชากร

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ควรนำผลการศึกษากิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนสถานศึกษาไปใช้ในการปรับการบริหารงานกิจการนักเรียนสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการบริหารงานกิจการนักเรียนสถานศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดอื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการนำผลของการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่มีต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนสถานศึกษา ของสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรีไปทดลองใช้กับสถานศึกษาในสังกัดอื่นและเปรียบเทียบผลการพัฒนา

เอกสารอ้างอิง

- ทับทิม แสงอินทร์ และศักดิ์พันธ์ ตันวิมลรัตน์. (2017). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของ โรงเรียนสว่างสุทธาวีทยา จังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร*, 8(1), หน้า 36-46.
- นิติگانต์ กรรมสิทธิ์. (2561). การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, เชียงใหม่.
- พจนารณ วาดกลืน. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานด้านวิชาการโรงเรียนในสำนักงานเขตบางกอกใหญ่ สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2552*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- อรสา ทรงศรี, ปราศรัย ประวัตินุรงค์ และปรกรณ์ ประจัญบาน. (2557, มกราคม-มิถุนายน). รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. *วารสารจันทร์เกษมสาร*, 20(38), 143-151.
- Bryman, A. (1986). *Leadership and Organization*. London: Routedge & Kegan Paul.
- Chapin, F.S. (1997). *Social Participation and Social Intelligence*. In Hanndbook of Research Designate Social Measurement. New York: longman.
- Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1980). *Rural Development Participation. Concepts and Measures for Project Design, Implementation, and Evolution*. New York : The Rural Development Community Center for International Studies, Cornell University.

Likert, Rensis. (1967). "The Method of Constructing and Attitude Scale". In Reading in
Fishbein, M (Ed.), *Attitude Theory and Measurement* (pp. 90-95). New York: Wiley &
Son.

Sashkin, Marshall. (1984). *Participative management is an ethical imperative*. Organization
Dynamics.

Swansburg, R. M. (1996). *Management and leadership for nurse managers*. Boston: Jones and
Bartlett.